

Actualiteiten en Wetenswaardigheden

Strategie Beleid en Kenniscentrum

T.b.v. de RvB-vergadering van 31 oktober 2023

In de Actualiteiten & Wetenswaardigheden rapporteren de beleidsmedewerkers van SBK periodiek over de zaken waar zij mee bezig zijn en die voor iedereen van belang kunnen zijn.

Actualiteiten

SBK Algemeen

Werkbezoek Marieke van Wallenburg (SG SZW) aan UWV

Op woensdag 20 september jl. bracht Marieke van Wallenburg een kort werkbezoek aan UWV. Marieke van Wallenburg werd vergezeld door een beleidsmedewerker van het ministerie en werd ontvangen door [REDACTED] (directeur HRM) en [REDACTED] (directeur SBK). Het gesprek stond in het teken van een aantal HRM-gerelateerde onderwerpen waarbij tevens een follow up van de laatste strategische werkconferentie aan bod kwam. Marieke van Wallenburg bedankte ons na afloop voor de fijne ontvangst en het waardevolle gesprek.

Relatiemanagement SBK

Werkbezoek KCC Goes

Op donderdag 10 oktober jl. vond er een werkbezoek aan Klant Contact Centrum (KCC) Goes plaats, georganiseerd door Relatiemanagement SBK.

Bij dit werkbezoek waren vanuit het Ministerie van SZW verschillende afdelingen vertegenwoordigd. Naast [REDACTED] (*Hoofd. Opdrachtgeverschap en Handhaving*) en een aantal beleidsmedewerkers van haar afdeling Werknemers Regelingen (WR), waren er ook collegae van de afdeling Stelsel en Volksverzekeringen (SV) aanwezig. Samen met een groepje nieuwe beleidsmedewerkers van SBK ontstond een gemêleerd gezelschap en een leuke interactie. De deelnemers gaven aan onder de indruk te zijn van de klantgesprekken waarbij zij mochten meeluisteren. Naast een algemene presentatie over de werkzaamheden van KCC maakten de deelnemers 's middags ook kennis met het Geldzorgenteam (*vh Schuldhulpverlening*). Ná een bevolgen presentatie van dit Geldzorgenteam werd er tevens meegeluisterd met telefoongesprekken die dit team pro-actief voert.

Relatiemanagement SBK

WV in panel tijdens het jaarlijkse forum van het European Social Insurance Platform (ESIP) met als thema "Europese sociale zekerheid en de veranderende wereld van werk"

Het *European Social Insurance Platform* (ESIP) is een strategisch platform dat 45 nationale socialezekerheidsorganisaties verenigt die burgers in 17 lidstaten en Zwitserland verzekeren op het gebied van verschillende takken van de sociale zekerheid, waaronder gezondheidszorg, pensioenen, gezins- en sociale inclusie, invaliditeit en re-integratie en werkloosheid. UWV is lid van het ESIP.

Sinds 2022 organiseert het ESIP een jaarlijks forum voor zowel leden als externe partijen, waaronder afgevaardigden van de EU-instituten en sociale partners. Dit jaar vond het forum plaats op 12 oktober. Vooraf werd UWV gevraagd om aan een paneldiscussie deel te nemen met betrekking tot digitalisering van de werkplek en implicaties voor sociale zekerheid. De discussie werd ingeleid met een presentatie over mogelijkheden van kunstmatige intelligentie (AI) voor overheidsorganisaties door de *Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD).

Vanuit Kenniscentrum nam senior kennisadviseur [REDACTED] deel aan het panel, waar zij de discussie verrijkte met praktische ervaringen en door UWV opgedane kennis in verschillende pilots met betrekking tot digitalisering en inclusie op de werkplek. Zo deelde ze dat UWV een pilot heeft gefaciliteerd waarbij doven of slechthorenden met behulp van kunstmatige intelligentie *in real time* transcripties van gesproken tekst te zien kregen op hun telefoon of tablet. Deze en andere technologische ontwikkelingen maken de arbeidsmarkt inclusiever.

De twee andere paneldiscussies gingen over nieuwe werkvormen, waaronder de toekomstige Richtlijn voor het verbeteren van de werkomstandigheden voor platformwerkers, en het belang van mentale gezondheid op de werkvloer. De dag eindigde met een interview en Q&A met Katarina Ivanković-Knežević, Directeur Sociale Zaken en Inclusie van het DG Werkgelegenheid van de Europese Commissie.

[REDACTED]

Bezoek Directeur-generaal Rijksbegroting 18-10-2023

Op 18 oktober jl. bracht een delegatie van het Ministerie van Financiën en SZW een bezoek aan UWV. Het initiatief kwam vanuit de DG Rijksbegroting, Petra Lugtenburg, die graag in gesprek wilde met UWV over de uitdagingen en knelpunten waar UWV tegenaan loopt. Het programma voor deze dag was opgebouwd aan de hand van een soort mini-klantreis.

Na een aftrap door Johanna om de context te schetsen en voorzichtig succes te delen in de lichte afnamen in nog te beoordelen dossiers werden de deelnemers meegenomen in de SMC-vorming. Ter introductie heeft [REDACTED] vertelt waar we vandaan komen en waar we naar toe gaan waarna drie professionals ([REDACTED]) vanuit hun eigen ervaring konden vertellen, met aandacht voor welke kansen er zijn in de ontwikkelingen maar zeker ook de uitdagingen.

Vervolgens heeft [REDACTED] (Uitkeringen) de groep meegenomen in een meer technisch onderwerp: de bruto-netto problematiek. Op het eerste oog wellicht enkel een fiscaal probleem dat tussen de twee uitvoerende instanties zou moeten worden opgelost. Maar als je dieper kijkt is het een belangrijk knelpunt voor onze cliënten die vaak niet begrijpen waarom ze meer moeten terugbetalen dan ze ooit hebben ontvangen.

Als derde is de groep meegenomen door [REDACTED] in de financiering van UWV. Een heldere uitleg hoe de begroting tot stand komt en elke keer afgepeld wordt van concern breed tot aan de districten. Het verhaal bouwde mooi voort op het SMC-onderdeel van het programma.

Tot slot kwam het Werkbedrijf aan bod met [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED] die aan de hand van een cliënt op heldere wijze een toelichting hebben gegeven over de intensivering in de re-integratiedienstverlening en wat voor een verschil dat heeft gemaakt. De nadruk op maatwerk, zeker in een al kwetsbare doelgroep zoals de WAJONG is cruciaal om het verschil te kunnen maken.

De collega's van Financiën en SZW gingen met veel informatie weer de deur uit maar spraken daarbij ook hun dank uit voor de interessante en inspirerende middag. Met dank aan eenieder die er een bijdrage heeft geleverd, het was een geslaagd bezoek.

Afdeling P&C

Concept-wetsvoorstel proactieve dienstverlening (en publieke waarden)

SZW heeft ons commentaar gevraagd op een eerste concept van het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening. Dit moet het veel makkelijker maken grondslagen te regelen voor **proactieve dienstverlening**, namelijk via een ministeriële regeling (doorlooptijd 3 maanden) in plaats van een wet (doorlooptijd 2 jaar). SZW zoekt hiermee de grenzen van de AVG op. De AP is bereid al in de concept-fase commentaar te geven. Verder wordt in het wetsvoorstel het werken volgens **publieke waarden** verankerd. Dit wetsvoorstel is de eerste grote stap in de herziening van de SUWI-regelgeving. SZW hanteert hierbij een ambitieus tijdsplan. De internetconsultatie is voor het eind van dit jaar gepland.

Belastingpakket 2024

Elk jaar controleert SBK of het belastingpakket zoals dat met Prinsjesdag bekend wordt, wijzigingsvoorstellen bevat die ook van belang kunnen zijn voor UWV als inhoudingsplichtige voor de uitkeringen. Ook dit jaar was dit weer het geval.

Vanwege een demissionair kabinet is het pakket voor 2024 op zich beleidsarm en niet spannend, maar wel met punten waarmee we (in meer of mindere mate) rekening moeten houden.

Kenmerk van het belastingpakket is dat pas laat zekerheid komt over de maatregelen. Stemming Tweede Kamer is op 26 oktober. Onder voorbehoud (agenda kan nog wijzigen) vindt in de Eerste Kamer de plenaire behandeling plaats op 12 december met stemming op 19 december 2023.

Per 1 januari 2024 zijn met name de volgende wijzigingsvoorstellen voor UWV van belang:

- Voor het bruto-netto-traject van onze uitkeringen: de aanpassing van schijven, tarieven en de verschillende (loon)heffingskortingen. Deze voorstellen komen tot uitdrukking in de fiscale rekenregels voor de loonbelasting die na 17 november door de Belastingdienst worden uitgerold naar de softwareleveranciers waaronder UWV en waarmee IM-VFV de programmatuur van Excasso moet aanpassen.
- De verhoging van de maximale onbelaste kilometervergoeding naar € 0,23 in plaats van naar € 0,22, zoals dat met Belastingplan 2023 reeds was aangekondigd.
Dit betekent dat de uitvoeringstaken die met dit bedrag werken rekening moeten houden met dit nieuwe bedrag, waaronder de kilometervergoeding die cliënten van ons krijgen op grond van de Beleidsregel kostenvergoeding UWV. K&S, Uitkeren en SZM zijn hierover geïnformeerd en hebben laten weten dat de verhoging per 1 januari haalbaar is.
SBK werkt momenteel aan een voorlegger omdat de genoemde beleidsregel aanpassing vraagt. Het streven om dit voor de vergadering van 12 december a.s. aan te bieden. De cliëntenraad wordt hierover geïnformeerd.

Verder heeft SBK ook de begrotingen van SZW en VWS gescand op beoogde nieuwe percentages voor de premies werknemersverzekeringen en werkgeversheffing Zvw (die UWV verschuldigd is over uitkeringen) en of nog sprake is van een beleidsmatige aanpassing van het netto bedrag tegemoetkoming arbeidsongeschikten (het bedrag dat UWV jaarlijks in september uitbetaalt aan de AW-cliënten).

SBK houdt het verdere wetgevingstraject in de gaten op eventuele aanvullende of veranderende wijzigingsvoorstellen en checkt SBK in december nog de relevante publicaties Staatsblad en Staatscourant.

Catja Vriend

Wetenswaardigheden

Afdeling Kenniscentrum

SCP: Maak beleid niet alleen voor ‘modelburgers’ en ‘kwetsbaren’

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) heeft twee beleidsdossiers geanalyseerd om mensbeelden achter beleid weer te geven: Leven Lang Ontwikkelen en de covid-vaccinatiestrategie. “Mensbeelden achter beleid” ([link rapport](#)) is het tweede rapport in de serie van onderzoeken naar mensbeelden die ambtenaren (on)bewust hebben en de rol ervan bij de opzet, werking en uitvoering van beleid en wetten.

In beide dossiers komt naar voren dat het beleid gemaakt is met een specifiek mensbeeld in gedachten, namelijk de rationele, verstandige, welwillende en sociale burger die wil leren en ontwikkelen, en zich wil laten vaccineren. Deze specifieke invulling van wat verstandig gedrag zou moeten zijn geeft het risico dat burgers die zich *niet willen* laten vaccineren of niet aan LLO *willen doen* neergezet worden als irrationeel, onverantwoordelijk of zelfs niet-sociaal. Tegelijkertijd streeft het beleid ernaar om ondersteuning te geven aan burgers die *niet* aan dit ideaalbeeld *kunnen* voldoen. Deze mismatch tussen het mensbeeld dat achter beleid schuilt en de leefwereld van de burger geeft het risico dat alleen ‘modelburgers’ en ‘kwetsbaren’ worden bediend door bepaald beleid, maar dat met mensen die iets anders willen geen rekening is gehouden. Beleid dat niet aansluit bij de leefwereld van een (aanzienlijk) deel van de burgers kan leiden tot het niet behalen van een beleidsdoel of zelfs polarisatie tussen verschillende burgers (zie covid-vaccinatiestrategie).

In de strategie van UWV hebben concepten als maatwerk, menselijke maat en doenvermogen al veel aandacht. De aanbeveling van SCP kunnen we binnen UWV vertalen naar het expliciet blijven bevragen van mensbeelden achter beleid en uitvoering. Wat wordt geaccepteerd als ‘rationeel’ of ‘verantwoord’ gedrag? Welke vormen van kwetsbaarheid en kracht worden gezien? Welke karakteristieken of gedragingen worden ondersteund of beloond?

Het SCP rapport geeft **concrete handvatten voor beleidsmakers en uitvoerders** om mensbeelden achter beleid expliciet te maken en om meer rekening te houden met burgers die buiten het dominante mensbeeld vallen:

1. **Reflecteer aan de voorkant** en gedurende het beleidsproces op onderliggende mensbeelden en toets deze op basis van ervaringen van burgers, uitvoeringsorganisaties, experts etc.
2. **Varieer in interventies gericht op wat mensen kunnen, willen, moeten en mogen.** Stem beleidsinstrumenten af op verschillende motieven, perspectieven, zorgen, behoeften en sociale omgevingen.
3. **Kijk met een integrale blik naar de rollen die mensen in het dagelijks leven vervullen** en houdt er bij het ontwerpen van beleid rekening mee.
4. **Heb oog voor de (impliciete) boodschap** van beleid en leg afwegingen, keuzes en doelen aan burgers uit.

Kim Lien van der Schans

WerkWeb-Autisme ondersteunt een leven lang op cruciale momenten

Het [WerkWeb-Autisme \(WW-A\)](#) is een laagdrempelige e-health-methodiek om normaal- tot hoogbegaafde mensen met autisme vanaf 15 jaar te ondersteunen bij het ontwikkelen van

arbeidsgeredheid en het bevorderen van succesvolle arbeidsparticipatie. WW-A is ontwikkeld binnen de Academische Werkplaats Autisme en sinds 2019 vrij beschikbaar voor gebruik.

Een evaluatie onder gebruikers heeft laten zien dat WW-A van toegevoegde waarde is. Om gebruik van WW-A verder te stimuleren heeft Toegepast Gezondheidsonderzoek (TGO) van Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) met subsidie van UWV en de Goldschmeding Foundation een implementatieonderzoek uitgevoerd: Ze hebben in kaart gebracht waarbij en op welke momenten in de levensloop mensen met autisme ondersteuning nodig hebben en in hoeverre, wanneer en hoe WW-A daarbij de meeste toegevoegde waarde geeft.

De eerste opbrengst van dit onderzoek is een overzicht over de werkzame levensloop, het arbeidspad, van mensen met autisme. Samen met de doelgroep zelf, hun naasten en intermediairs/ professionals van betrokken instanties zoals scholen, zorg, gemeente, UWV, etc. hebben de onderzoekers de cruciale momenten van vakkenpakket kiezen tot voorbereiden op pensioen geïdentificeerd. Ook de hulpvragen en betrokken professionals zijn beschreven. De **belangrijkste momenten** waarop mensen met autisme ondersteuning nodig hebben zijn: 1) zelfinzicht opdoen, 2) zelforiëntatie, 3) autistische burn-out / ziekmelding door overbelasting, 4) veranderingen in privésituatie waardoor de balans verandert, en 5) proeftijd en wennen aan nieuwe werkomgeving en -ritme.

De grootste toegevoegde waarde van WW-A zit in het feit dat het een **zelfmanagementtool** is die op de cruciale momenten zelfstandig kan worden gebruikt. Het is een persoonlijk ontwikkelplan en -profiel, aangevuld met informatie, tips voor concrete stappen, hulpmiddelen voor betrokken professionals en ervaringsverhalen. Professionals van UWV en andere instanties kunnen cliënten vooral stimuleren WW-A te gebruiken en de ingevulde profielen en plannen benutten tijdens coachinggesprekken. Voor professionals zelf biedt WW-A vrij toegankelijke, uitgebreide informatie over werken met autisme en begeleiden van mensen met autisme op (weg naar) werk.

De Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA), die de verantwoordelijkheid voor de doorontwikkeling en implementatie van de tool heeft overgenomen, gaat aan de slag met de vele concrete en gedetailleerd uitgewerkte stappen voor doorontwikkeling en implementatie die het eindproduct van het onderzoek beschrijft. Bovenaan de verlanglijst staat een e-coaching-functie die de zelfmanagementfunctie nog zal versterken en helpt het persoonlijk profiel te vertalen in persoonlijke actiestappen.

Het rapport is te vinden op

<https://www.uwv.nl/nl/publicaties/kennis/2023/implementatieonderzoek-werkweb-autisme>.

Lisa Dumhs, Ilse Hento